

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI VEGYESTARTALMU HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 korona.
 Félévre 4 korona.
 Negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő
DR. GAAL ENDRE.

Megjelenik minden vasárnap.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Dr. Gaal Endre lakásán (Pototzky-ház, Csik-szereda), hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési díjak stb. küldendő. Hirdetési díjak előre fizetendők.

1908. november 13-ka.

Azt mondják neveltséges nagyzo-lás egy vidéki kis lapnak országos dolgok boncolásába bocsátkozni, s van is valami benne, ha e nagyképű tehetetlenkedés nap-nap után unalmas megszokásá válik. De a vidéki lapoktól sem lehet megtagadni azt a szabadságot, hogy ha a vezetők elemek célzatosan tévednek, ezeket a tévedéseket legalább környezetük előtt szelöltsessék, s véleményeiket nyíltan elmondják, mert sok esetben ez lesz központja az általános felfogásnak.

Ilyennek tartjuk mi a miniszterelnök november 13-ki közjogi kijelentéseit. Az ember 3-4 szer elolvassa ezeket a kijelentéseket, s szomoruan érzi, miért kell egy magyar miniszterelnök ajkairól ilyen nyilatkozatoknak világá repülni, s még szomoruban konstataálja, hogy Andrásstól le Fejérvárig az országot s a magyar parlamentet miniszterelnökök ennyire soha még nem alázták, soha le nem kicsinyelték, s az 1861-ki eseményeket soha így arcul nem verték. Igazán látszik, hogy szerencsétlen napon tartatott az a miniszterelnöki nyilatkozat, mert a szerencsétlen fogalmak alkotmányunk egyik sarkpontjára soha ily szerencsétlenül nem beszélték. Más országban az ilyen nyilatkozatokért menten perbe fognak a miniszterelnököket, nálunk tapsol a tömeg, mert idegen vér magyar mezben botránkoztatja meg az ország érületét, s most minden dicsőség számba megy, mi az ország rovására esik. Azt mondja a miniszterelnök, hogy

mindenben 1867. alapján áll, hozzá teenni sem akar, de elvenni sem enged belőle; a nemzet jogai a nemzet kárára az ő hozzájárulásával legalább nem lesznek magyarázhatók. Az uralkodás kezdete csakugyan 1848 december 2-ka, és nem lehet mondani, hogy ő Felsége uralkodása 1867-ben kezdődik. Aki így beszél az nem magyar miniszterelnök, hanem Beck, Bienert, vagy talán Lueger, kik mindent osztrák szempontból fognak fel. Ennél a kérdésnél nem lehet bujkálni, nem lehet szentimentalizkodni, s azt mondani, hogy a mostani válságos időkben tanácsos a tartózkodó álláspon; vagy német vagy magyar, de a kettő együtt es egymás mellett meg nem állhat. Deák Ferenc 1861-ben elmerre mondani, hogy a magyar király csak koronázás által lesz törvényes magyar király, pedig az 1861-ki idők valamivel mégis csak komolyabak voltak a mostaniaknál, s pedig Deák Ferenc is csak volt olyan legyen mint Wekerle Sándor.

Is Ferenc József magyar király 1867. június 6-án a II. cikkben ezt mondja: Hosszasabb tanácskozások után Isten kegyelméből végre sikerült atyai szívünk öröme az alkotmány visszaállítását által elhárítani azon nehézségeket, melyek miatt királyi felavatásunk és koronázásunk eddig elhaladt. Tehát ő Felsége maga mondja, hogy odáig nem volt magyar király, mert csak a felavatással lett azaz. Magyarországon uralkodni pedig csak a felavatott király van hivatta, és ezzel szemben az idegen vérű Wekerle mégis azt mondja,

hogy ő Felsége uralkodása nem 1867-ben, hanem 1848. december 2-án kezdődik. A ki a koronázás, a királyi eskü és a nemzet hűségi esküjének jelentőségét magyarzza, az Magyarország közjogát számízte felfogásából s ekkor annak minden tényét könnyen összeegyeztethetjük felfogásával, mely kívül áll a magyar haza szeretetén. Az verheti a mellét, hogy a nemzet jogai az ő hozzájárulásával a nemzet kárára nem lesznek magyarázhatók. Ő maga dobott követ magára.

Mindenről lehet inkább beszélni csak arról nem, hogy I. Ferenc József 1848. december 2-án lett magyar király, mert ez az 1867-ki I. II., III., t.-cikkkel ellenkezik. Még afelett is lehet erőszakoskodni, hogy vajjon a lemondások utólagos becikkelyezésével a közbeeső 18 évre legalizálja-e a trónralépést, a mint azt a miniszterelnök kapkodásában elég tévesen mondotta, de miután Magyarország trónja csak a törvényes uralkodót illeti, s törvényes uralkodó csak a felkelt király lehet, s személyes minőség nélkül minden ide vonatkozó erőködés csak a kínos feszültséget fokozza.

Azt hisszük Deák Ferenc közjogi tudása, mégis csak ki volt annyira forrva, mint Wekerle miniszterelnök ismerete, s ha ő nyíltan meg merre mondani, hogy Magyarországnak 18 év alatt nem volt felkelt király, s ezt maga a király is a törvény szövegében elismerte; Wekerle sem kockáztathatta volna nimbusát az igazmondásban. De neki ez nem kell, ő

Bécs árnyékában szeret sütkérezni, azt elfeledi, hogy az 1861-ki hat éves provizoriumot ez a felfogás teremtette meg, a hol elfeledi, hogy külföldön Kossuthnak a számízetében, itthon pedig Deáktól kezdve minden számot tevő államférfinek ez volt a miatyánkja, s Andrásstól Fejérvárig minden miniszterelnök, tehát egyidőben neki is ez volt a korpus juris.

A magyar ifjuság közjogi ismerete e nagy példák után valójában szépen gyarapodhatik.

Áramlatok.

Csikszereda, 1908. november 20.

Az a nagy átmenet, mely a kizárólag agrrikultur Magyarország társadalmát a szociális irányzatok legyezgetésével át akarja formálni, maolnap olyan fejtetőre állított állapotokat teremt, melyek nem átfarmálják, hanem megölik a pulykalábon álló társadalmi szervezetet. Az osztályuralom megszüntetésének jelíge alatt dülő harc, egy sokkal veszedelmesebb osztályuralmat teremt, mely keresztül fog gázolni minden nemzeti hagyományon s végveszélybe sodorja a hazát és nemzetet fenntartó gazdasáradalmat.

Akármerre nézünk, akár a politikai, akár közgazdasági, akár társadalmi téren érvényesülő törekvések közt, mindenütt sajnosan azt látjuk, hogy azok a törekvések vagy nyíltan, vagy célzatosan, öntudatosan, vagy öntudat nélkül, közvetve, vagy közvetlen az eddig államfenntartónak tartott gazdaszátyalt s különösen annak

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

A pénz.

— Irta: GAAL ALAJOS. —

Bandi még gyerekkori barátom volt s már a kántor uram megösisolta, hogy nagy ember lesz belőle. Az ő palavesszővel véssett érdekes rajzait mindnyájan megbámultuk. Most a sors idők idők múltán újból összehozott itt a fővárosban. A kántor urak igazza volt: Budapest már ismerte az ifju festő nevét s művei egytől-egyig szép pénzen keltek el.

Egy csunya, lucskos napon az egyik utcasarkon újból találkoztunk. Bandi a művészkörbe sietett, én meg céltalan róttam az utcákat. Magával hívott. Ott fenn, azok között az érdekes vézna arcu, hosszú hajú gyerekek között pipa fellegeb, kódós, sófét délután hallottam egy fiatal orosz festőtől egy mesét, amit most elmondani akarok. Hogy amit mondott egy szóig igaz, nyílt becsületes megjelenése kétségtelessé teszi.

Petrovsk városban javában folyt a mulatás: most járja a szini évad s a tágas terem mindig zsúfolásig tömve volt. A színház sikerében legnagyobb része a felülnő szép Zéna primadonnának volt. A vidék grófjai, a város tisztjei versengtek, hogy melyikük jusson elsőnek a bájos primadonna kegyeibe. S csodálatos, hogy ez egyelőre egyiküknek sem sikerült. Zéna nem adott alkalmat rá, hogy színpadon kívül máshol még csak láthassák is. Hideg, szinte fagyos mosolylyal fogadta titkos imádói virágzó-nét s nem látott mutatni a legvérmesebb lapokat sem. S a közönség mégis szinte napról-napra jobban és jobban báványozta. A tiszték között az előadások alatt ott

ült egy csinos, barna főhadnagy is. Látszott, hogy érdeklő a primadonna játéka, de kolégái előtt ezt nem mutatta. A felvonások alatt, ha néha találkozott tekintete a színésznőjével, összezrenzt s érezte, hogy rabja ennek a tekintetnek. Szünetidőlet napról-napra erősöbíti az a tapasztalat, hogy Zéna némelykor keresi, firkészi a tömeg közül. S ha végre ráesik tekintete egy mosolyt küld feléje. S ez a mosoly más, egészen más, mint a többi: biztató, hogy csak rajta, bátran tedd mit szíved sug.

A város közönsége s a tisztikar egy napon meglepetve tapasztalta, hogy a barna főhadnagy kivétel mindnyájuk közül. Már az utcán is együtt sétáltak s az estéket, amelyeken Zéna nem szerepelt, fülleg szerelmesen és boldogan együtt töltötték a szalag és virágzóban meleg tea mellett, bodor füstök között. A város látva őket ketten, összedugta fejét és sugdosott, pletykált: »Ovonits gróf feleségül kérte és kocsarat kapott; Osztrov ezredes három párbajt vívott érette és még rá se nézett; a rendőrfőnök elvált feleségétől, hogy elvehesse s Zéna kinevette ajánlatát, s lám-lám, Alexiv, a főhadnagy...! No de szép gyerekek is. Ezt ellenségei is elismerhetik.«

De ök nem voltak oly boldogok, mint hitték azok, akik találták együtt nevetgélni Zénát Alexivvel. A hadnagy a cári garda tisztje lévén, csak nagy kaució ellenében házasonhatott meg. Zéna szép fizetést íuzott, de az ráment drága toalettjeire. Boldogságuktól hiányzott, hogy nem lehettek a világelőtt egymáséi. Sokat tervezgettek jövendő boldogságukról, de ez mind ábránd maradt. Pedig hogy szerették egymást. A gazdag nagybácsi is a legjobb egészségnek örvendett s a remény szívükből már-már kiháló féltben volt.

Egy este megint együtt teázak Zéna

lakásán. Majdnem némán, szóltanul ültek egymás mellett s csak a csók volt a régi, a szokott, a szenvedélyes csók. A leány a kandallóba bámult és újra kezdte szőni ábrándjait. Alexiv cigarettá füstjét szemlélve némán szürcsölte teáját. Szerény, meleg csaladi otthonról álmadozott, hol lesz egy pincy bársonyos kacsó, amely homlokán a ráncokat, ha azok odatolakodnak, édes csókok között simítja el és ahol kettőjüknek fognak élni csupán. »Ah ez még se maradhat így tovább: megörjít ez a reménytelen semmit tevés. Édesem én ajánlok valamit. Csunya dolog tudom, de boldoggá tesz, igen boldoggá!« Sugta Alexiv szenvedélyes hangon megragadva Zéna kezét. A leány felzrenve s kíváncsi arccal tekintett rá. A főhadnagy Zéna fölé hajolva hűvel beszélt: »Boldogok leszünk, igen édesem s talán észre sem veszik, hogy hiányzik az a pénz, vagy talán elmegyünk messze, messze igen édesem. Igen, mondja, hogy igen.« Zéna ijedt arccal, szinte remegve, de határozottan szolt: »Nem, ezt nem fogja tenni, ennek borzasztó vége lenne.« s szinte sirásba fúló hangon folytatta: »Igéjje meg Alexiv, hogy ezt nem teszi, hiszen az állásával, az életével, a becsületével játszik.« s zokogva rejtette kék szeméit kicsi tenyerébe. Alexiv vigasztalva ígérete meg, hogy nem fogja tenni. Aztán mivel már későre járt az idő szomoruan bucsuzott el, mint annyszor boldogan, de egy-egy reménytelenül eltöltött este után.

Zéna agyában pokoli gondolatok útétek egymást: sokáig hánykolódott ágyában. Alexivel féltette. Ha végrehajtja szándékát veszve vannak. Nem, ennek nem szabad megtörténni. De mit tegyen? — A hadnagy első sugarai már ott játszadoztak ablaka szélén, mire határozott. Igen, úgy lesz megmenteni Alexivét: egy szavába kerül s lábainál hever a pénz, az a pénz, amely boldogságuk útját

állja. Ezt annál is inkább megteheti, mert Alaxiv jövő héten elutazik öreg szülei látogatására. Igen addig még távol lesz...

Keserves sirással vett bucsút a távozó Alexivtől. A főhadnagy vigasztalta, de nem sejtette, hogy a már eladott szerelmüket siratja oly nagyon. Ez a sirás úgy fájt neki. Zéna még egyszer kérte, hogy ne kísértsen meg semmit a pénz szerzése s öreg szüleinek kézcsókot küldve, fájdalmas zokogással vett bucsút Alexivtől.

Alig távozott a városból a főhadnagy, Zénát az udvarlók egész serege lepte el. S ő megdupta választani udvarlóját. Ez az öreg Gerkiv gróf volt, aki még fiatalos hűvel udvarolt Zénának s bosszankodva kellett néznie az uri társaság ifju gavallérjai, hogy a már öszülő gróf mennyire lefözi őket. S Gerkiv erre büszke is volt szerfelétt.

Nagyban készült a szerelmi légyotttra: délcegen állott meg a hatalmas velencei tükör előtt s meglegedve szemlélte eltüntett ösz hajfűrjeit: finoman borotvált, pudes arcára fiatalos vonásokat igyekezett erőltetni. Majd föl- s alájárva a sima parketten halkan dörmögte: »Sok pénz, sok, éj de nem fogom kinevetetni magam! Megyek, talán már vár is a bájos istennő«, s meglegedetten nevette.

Zéna lakása előtt ingatottan szállott ki zárt kocsiából s lépett be az ajtón. Zéna már valóban várta. Kék selyem pongyolája olyan jól illett arany hajához. Ajkára mosolyt erőltetve, pajzankodva fogadta a gróft, bár ibolya szeméi még égtek az imént leszárított könnyektől, az öreg ur ezt aligha vette észre.

Zéna szobájában kellemes jóleső hangulat uralkodott. Az utolsó csillárt játszni nevetéssel csavarta le a leány. A szunnyadó tűz oly édesen világított...

ALAPÍTVA 1885.
HARKÓ LAJOS,
 uri szabó-üzlete, Kolozsvárt.
 Szentegyház-utca 2. (Státus palota).
 (Sürgőnycim: HARKÓ szabó, Kolozsvár.)
 Ajánlja dusan felszerelt angol
 és hazai szövét raktárát.
 Vidéki megrendeléseket jutányos
 árban és pontosan eszközöl.
 Vidékre megrendelőknél mintá
 gyűjteményét készséggel küldi meg,
 mértékvetél és próba helyett ele-
 gendő egy jól álló használt ruha
 beküldése. 6-10

Elso csikmezei női- és férfi-fodrász-üzlet.
FIGYELEM!
 A fővárosban és nagyobb
 vidéki városokban kedvelt
 ondulations legujabb divatu
 női hajviseletekről és fésű-
 lésről, külön berendezett női
 fodrász-üzletben készséggel
 díjmentesen kellő utasítások-
 kal és oktatásokkal szolgálók.
 Kiváló tisztelettel:
Szabó Lajos női- és férfi-fodrász
Csikszeredában.
 Illatszerek állandóan raktáron.
 Női hajakat jó árban vásárolók.
 Színhagyott hajak kívánt színre festetnek.

A legolcsóbb bevásárlási forrás
FEKETE VILMOS
 illatezterében, Csikszereda.

Kaphatók a legfinomabb illatszerek deka-
 gramoként és mindenféle arc- és kéz-
 ápoló szerek. Gyógy- és virágszappanok.
Az India-sósorszesz főlerakata.
Petrol-hajesez koppa és hajkudlás el-
 len. **Hajrak-regenerátor** az őszülő haj-
 nak visszaadja az eredeti ifjúkori színt,
 valamint mindenféle különlegességek
 raktára. — **A Thymol és Stomatín fog-
 ápoló szerek a legjobbak. A Trifoleum**
**(hajpetrol) hóglyeknek állandó haj-
 ápolásához nélkülözhetetlen. A Honey**
Jelly a legfinomabb keszfinomító.
 Vidéki megrendeléseket a
 legpontosabban eszközölök.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt
Caspari Frigyes és Társai
 Medgyes. Nagyküüllóm.
FAISKOLÁI
 leszállított áron ajánlják összes fais-
 kolai cikkeit u. m. magonc, kőmagu
 és csontár gyümölcsfákat, pösméte
 és ribiszke cserjéket, málnákat, földi-
 epreket, diszcserejéket, gyümölcsfa va-
 doncokat, sövénynek valót, tülevelű
 fákat, rózsákat stb.
 Árjegyzéket kívánatra bérmentve.
 8-16

Tanító urak figyelmébe!

Van szerencsém az igen tisz-
 telt tanító urakat értesíteni mi-
 miszerint az ujonnan elrendelt
ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK
 ugymint: felvételi, előme-
 teli, mulasztási, haladási
 és látogatási napló, igen jó
 minőségű papíron nyomva, ná-
 lam olcsó áron szereshetik be.
 Minél tömegesebb megrende-
 lést kérve, vagyok tisztelettel
SZVOBODA JÓZSEF
 könyv- és papírkereskedő.

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett
 közöltetnek s felvételnek
 A KIADÓHIVATALBAN.

Pollitzer sérvambulorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok,
 lerdénnöttek és amputáltak részére
 Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 8., féleml.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen
 díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizs-
 gálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.
Orvosi ellenőrzést! Mérsékelt árak!
Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 K.-tól felfelé.
 Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa
 által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pon-
 tosan és legnagyobb titoktartás mellett eszkö-
 zöltetnek. **Hygienikus cikkek** a legfinomabb
 minőségűekben, orvosiilag ajánlva és steri-
 lizálva. Feltehetően megbízhatóak. Tízcenten
 2-16 koronáig.

Egyenlőt most jelent meg: „Az ember
 egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a
 sérvbajjal, annak ellenszerével és kezelésével
 foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt
 borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

TRISKA J.

Kolozsvár, (Sétátér-utca.)
 Erdély első zongora nagy raktára.
 Ajánlja híres bel- és külföldi cé-
 gektol eredő zongoráit, pianóit
 saját gyártmányu cimbalját és
 ujonnan berendezett hangoló és
 javító-műhelyét, melyben hasz-
 nálhatatlan régi zongorák a tech-
 nika legujabb vívmányai alkalmá-
 zásával javíttatnak szakszerűen
 gyorsan és pontosan :: :: :: ::
 Telefon-szám 419. Olcsó bérlet.
 Tízévi jótállás. Részletfizetésre is.

CZÁKA BÉLA, mészáros és hentes, CSIKSZEREDA.

A fogyasztó közönség szives figyelmét felhívni
 kívánom évek óta fennálló mészáros üzletemnek

HENTES-ÜZLETTEL

való kibővítésére, melyet teljesen új gépekkel szerel-
 tem fel és nem kiméltem semmi anyagi áldozatot, hogy
 a fogyasztó közönséget tisztán kezelt, legizletesebb, friss
 hentesárukkal szolgálhassam ki mindennap, ugymint:

Párisi-, lengyel-, füstölt- és szalámi-kolbász, disznófőtsajt, virsli és stbi cikkeköl.

Főtörökvelem, hogy a fogyasztó közönség legkénye-
 sebb igényeit is minden a hentes-üzlethez tartozó
 árukkal kielégíthessem, versenyképes árak mellett.

Vidéki megrendelést is a legpontosabban eszközölök.

„Utazás a föld körül” nyolc kötet teljesen új,
 jutányos áron eladó.
 Cím a kiadóhivatalban.

tordaljon minden érdeklődő,
 ki súlyt fektet I. fajtisza anyagra.
NAGYENYED-re
 Alsófehér m. **GYÜMÖLCSFÁK** dísz- és kertés
 növények stb.
 Nemes szilvacsemetekben nagy készlet.
Szőlőoltványok,
 európai, amerikai sima és gyökeres vesszők.
 Árjegyzéket ingyen küld:
FISCHER és Társai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

A VILÁGHIRÜ KÁSZON-IMPÉRI RÉPÁTI GYÓGY-ÁSVÁNYVIZ

kizárólagos elárusítását átvettük s azt naponta friss töltésben — házhoz
 is elszállítva helyben 12 fillérért literes üvegekben árusítjuk. Felkérjük
 a nagyérdemü közönséget, hogy napi szükségletét, mindennap reggel
 8 óráig értésünkre adni sziveskedjenek, hogy így a viz hazaszállítását a
 délelött folyamán eszközölhessük. Bármily kevés legyen is a napi szük-
 séglet, kérjük azt csak előjegyeztenni, mert egy palackot is készséggel
 hazaszállítunk. A forgalom könnyebb lebonyolítása céljából bármilyen
 ásványvizes üveget kivéve a budai-vizes üveget — cserébe visszafogadunk.
 Maradunk kiváló tisztelettel:

Niszel Fivérek, vegyeskereskedése, Csikszeredában.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre
 3%—3½%—4%—4½%—5%-os kamatra készpénzben.

Személy- és táreza-váltóhitelt

iparosok és kereskedők részére, valamint minden
 hitelképes egyéneknek 2½—10 évi időtartamra.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű felvilágosítást.

Bankhelyiségünk Budapest en:
VI., Andrassy-ut 62. sz. a. van.

(Válaszbélyeg melléklendő).

Megbízható egyéneket bankunk képviselőre
 felvesszünk.

RÓTH BANKHÁZ, BUDAPEST.

FOLYÓSITUNK: Jelzálogkölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra
 5—15 évre 5%—6%—al, esetleg 5½%—6%—al.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatisz-
 teknek fizetési előjegyzésre, kezes és életbiztosítás nélkül. —
 Ugyanezeknek nyugdíjaira is. — Értékpapírokra, vidéki pénztintézetek és vállalatok részvényeire értékük 95%—áig
 kölcsönt nyújtunk a Magyar Osztrák Bank kamatlába mellett.

Konvertálunk bármely belföldi pénztintézet által nyújtott jelzálogos-, törlesztéses-, személy és váltó-
 kölcsönt. Mindennemü bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon vesszünk és eladunk.

Pénzügyi szakba vágó minden reális ügyet a legnagyobb pénzesoport-
 nál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítunk le.

Vezérképviselőség Csikvármegye területén:

Dr Gaal Endre, Csikszeredában, Apafi Mihály-utca 333 szám (Pototzky-ház).